

ZAGRANICZNE SYSTEMY SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

NIGERIA

PRAKTYCZNY PRZEWODNIK PO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA

MATERIAŁ INFORMACYJNY OPRACOWANY PRZEZ
BIURO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA – ENIC-NARIC POLSKA

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Warszawa, 2023 r.

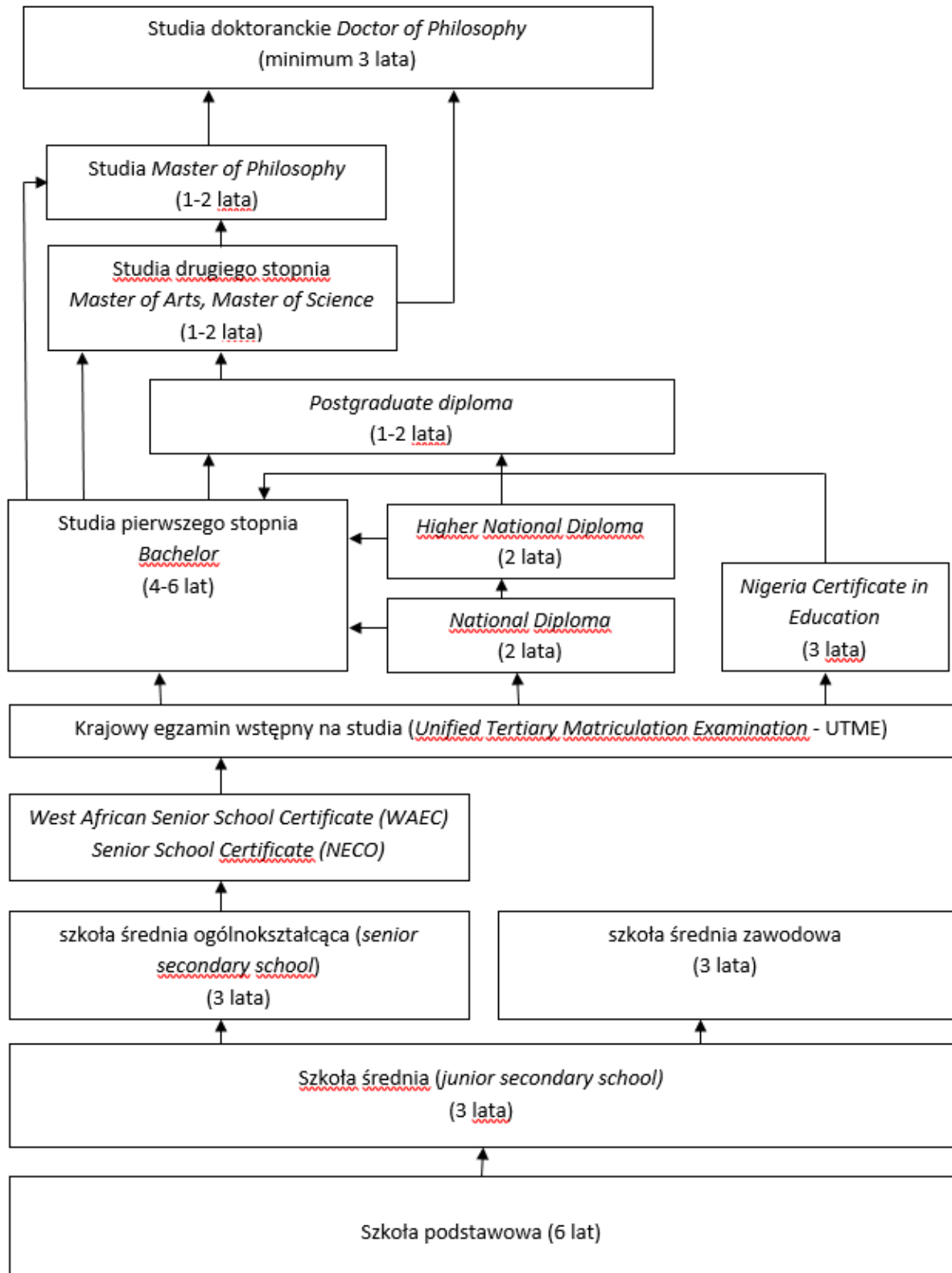
Spis treści

Schemat systemu edukacji Nigerii.....	3
Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia.....	4
Studia krótkie	4
Studia pierwszego stopnia i studia pośrednie.....	5
Studia pośrednie.....	5
Studia drugiego stopnia i „studia przeddoktoranckie”	6
Studia trzeciego stopnia (doktoranckie)	7
Skala ocen.....	7
Lista uczelni	8
Tabela ewaluacyjna nigeryjskich dyplomów	9
Wydawane dyplomy.....	10

Noty prawne

1. Opracowanie udostępnione jest na licencji Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0 International).
2. Informacje zawarte w opracowaniu służą wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym i nie stanowią źródła prawa, urzędowej interpretacji przepisów prawa, a także nie są oficjalnym stanowiskiem właściwych organów lub władz.

Schemat systemu edukacji Nigerii

Źródło: opracowanie własne

Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia

Dokumentami uprawniającymi do ubiegania się o przyjęcie na studia w Nigerii są:

- **West African Senior School Certificate** wydawane przez West African Examination Council (WAEC);
- **Senior School Certificate** wydawane przez National Examination Council (NECO).

Warunkiem uzyskania ww. świadectw jest zdanie egzaminów organizowanych przez West African Examination Council (WAEC) i National Examination Council (NECO). Wyniki egzaminów i autentyczność przedkładanych świadectw można zweryfikować na stronach internetowych tych organizacji (odpowiednio: www.waecdirect.org i <https://www.neco.gov.ng/neco-results/>). W celu weryfikacji należy poprosić studenta o numer serii oraz PIN z jego zdrajki (scratch card).

Postawą przyjęcia na studia w Nigerii są wyniki egzaminu wstępnego (*Unified Tertiary Matriculation Examination*, UTME). Warunki przyjęć na studia są określane przez uczelnie. Proces rekrutacji jest zarządzany przez Joint Admission and Matriculation Board (JAMB) <https://www.jamb.gov.ng/home.aspx>.

Uzyskane w Nigerii świadectwa uprawniające do podejmowania studiów wyższych, podlegają w Polsce uznaniu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie opracowanej przez Departament Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji i Nauki, właściwego w kwestii uznawalności świadectw: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/uznawanie-wykształcenia-uzyskanego-za-granica>.

Studia krótkie

Krótkie programy studiów prowadzone są przez szkoły wyższe typu nieuniwersyteckiego: politechniki i koledże. Studia te kończą się uzyskaniem National Diploma, Higher National Diploma lub Nigeria Certificate in Education.

National Diploma jest uzyskiwany po ukończeniu 2-letniego kształcenia ukierunkowanego zawodowo. Warunkiem przyjęcia jest posiadanie Senior School Certificate lub West African Senior School Certificate. Kształcenie obejmuje, oprócz teorii, także szkolenie praktyczne oraz obowiązkową praktykę w zakładzie pracy.

National Diploma uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na dalsze, 2-letnie kształcenie kończące się uzyskaniem Higher National Diploma.

Higher National Diploma uzyskiwany jest po ukończeniu 2-letniego kształcenia ukierunkowanego zawodowo. Warunkiem przyjęcia na to kształcenie jest posiadanie National Diploma.

Zajęcia zrealizowane w toku kształcenia prowadzącego do uzyskania Higher National Diploma mogą być zaliczone przez nigeryjskie uczelnie na poczet studiów pierwszego stopnia (kończących się nadaniem tytułu Bachelor), a jego posiadacze przyjmowani są bezpośrednio na kolejny rok studiów.

Nigeria Certificate in Education jest uzyskiwany po ukończeniu 3-letniego kształcenia w College of Education. Warunkiem wstępu na to kształcenie jest posiadanie Senior School Certificate lub West

African Senior School Certificate. Podobnie, jak w przypadku Higher National Diploma, posiadacze Nigeria Certificate in Education mogą być przyjęci bezpośrednio na kolejny rok studiów pierwszego stopnia w Nigerii.

National Diploma, Higher National Diploma oraz Nigeria Certificate in Education nie mają swoich odpowiedników w polskim systemie edukacji i z tego względu nie podlegają w naszym kraju formalnemu uznaniu. Po przyjęciu kandydata na studia wyższe pierwszego stopnia polska uczelnia może jednak zaliczyć na ich poczet zajęcia zrealizowane w trakcie trwania ww. programów kształcenia, na zasadach określonych w regulaminie studiów.

Studia pierwszego stopnia i studia pośrednie

Studia pierwszego stopnia w Nigerii trwają 4 lata. Na niektórych kierunkach (architektura, stomatologia, farmacja i weterynaria oraz medycyna) program kształcenia jest dłuższy i wynosi 5-6 lat.

Studia pierwszego stopnia z reguły kończą się uzyskaniem tytułu **Bachelor ze wskazaniem dziedziny** (najczęściej spotykane są tytuły Bachelor of Arts oraz Bachelor of Science). Studia pierwszego stopnia na niektórych kierunkach medycznych oraz weterynarii mogą natomiast kończyć się uzyskaniem tytułu **Doctor** (np. Doctor of Veterinary Medicine, Doctor of Pharmacy, Doctor of Optometry).

Większość kierunków studiów pierwszego stopnia jest oferowanych jako tzw. programy honours (wyjątek stanowią studia na kierunkach medycznych i pokrewnych). Informacja o klasyfikacji danego programu znajduje się bezpośrednio na dyplomie.

Osoby, które ukończyły studia pierwszego stopnia ze średnią przynajmniej 3.0, mogą ubiegać się w Nigerii o przyjęcie na studia drugiego stopnia.

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, uzyskany w Nigerii dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia, dający w tym kraju prawo do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, uprawnia w Polsce do:

- kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia,
- kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych.

Polski odpowiednik nigeryjskiego dyplomu uzyskanego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie.

Studia pośrednie

Posiadacze dyplomów ukończenia studiów pierwszego stopnia lub Higher National Diploma mogą podejmować w Nigerii roczne lub 2-letnie **studia poziomu pośredniego**, prowadzące do uzyskania **Postgraduate Diploma**. Warunkiem ukończenia tych studiów obok zdania egzaminów są także zaliczenie praktyk oraz realizacja projektu badawczego lub seminarium.

Osoby, które uzyskały Postgraduate Diploma, mogą ubiegać się w Nigerii o przyjęcie na studia drugiego stopnia – dyplom ten nie ma jednak swojego odpowiednika w polskim systemie edukacji i nie podlega w Polsce formalnemu uznaniu.

Studia drugiego stopnia i „studia przeddoktoranckie”

Dokumentami uprawniającym do podjęcia studiów drugiego stopnia w Nigerii są dyplomy:

- Bachelor w tej samej lub pokrewnej dziedzinie ze średnią ocen minimum 3.0,
- Postgraduate Diploma w pokrewnej dziedzinie, uzyskany na podbudowie dyplomu Bachelor z innej dziedziny,
- Postgraduate Diploma uzyskany na podbudowie Higher National Diploma (upper level).

Studia drugiego stopnia w Nigerii trwają 1-2 lata (tryb stacjonarny). Warunkiem ich ukończenia jest przygotowanie i obrona pracy dyplomowej. Absolwenci studiów otrzymują tytuł **Master** (najczęściej spotykane są tytuły Master of Arts oraz Master of Science).

Posiadacze dyplomów nadających tytuł Master albo Bachelor (upper second class honours) mogą również podejmować 1-2 letnie kształcenie na tzw. „**studiach przeddoktoranckich**”. Studia te są ukierunkowane na pracę badawczą i prowadzą do uzyskania tytułu **Master of Philosophy**.

Wiodące nigeryjskie uniwersytety wymagają od kandydatów na studia doktoranckie posiadania tytułu Master of Philosophy, a niektóre oferują programy studiów doktoranckich zawierające w sobie program studiów Master of Philosophy.

Osoby, które ukończyły studia drugiego stopnia z wynikiem zbyt niskim, aby bezpośrednio ubiegać się o przyjęcie na studia doktoranckie, lub ukończyły studia drugiego stopnia w innej dziedzinie, mogą to zrekompensować właśnie poprzez ukończenie „studiów przeddoktoranckich”.

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ww. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce uzyskany w Nigerii dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia lub „studiów przeddoktoranckich”, dający w tym kraju prawo do ubiegania się o nadanie stopnia doktora, uprawnia w Polsce do:

- kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia,
- kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych,
- ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej lub o nadanie stopnia doktora.

Polski odpowiednik nigeryjskiego dyplomu uzyskanego po ukończeniu studiów drugiego stopnia lub „studiów przeddoktoranckich” może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie.

Studia trzeciego stopnia (doktoranckie)

Dokumentami uprawniającymi w Nigerii do podjęcia studiów doktoranckich są dyplomy ukończenia studiów drugiego stopnia (Master) uzyskane ze średnią ocen przynajmniej 3.5 oraz dyplomy nadające tytuł Master of Philosophy.

Studia doktoranckie w Nigerii trwają minimum 3 lata. Do ich ukończenia niezbędne jest zdanie egzaminu oraz obrona pracy doktorskiej, po której nadawany jest stopień naukowy **Doctor of Philosophy**.

Niektóre uczelnie oferują połączone studia drugiego stopnia i doktoranckie lub połączone studia Master of Philosophy i doktoranckie. Studenci studiów łączonych mogą przejść do etapu studiów doktoranckich, jeżeli osiągną odpowiednio wysokie wyniki w nauce.

Polski odpowiednik nigeryjskiego stopnia naukowego może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą.

Skala ocen

Obecnie w Nigerii większość uczelni stosuje standardową skalę ocen (patrz: tabela 1) ustanowioną w 2007 r. przez National Universities Commission (NUC), jako część Benchmark Minimum Academic Standards (BMAS). Skala ocen stosowana przez daną uczelnię zwykle wyjaśniona jest w transkrypcie.

Ocena procentowa	Ocena literowa	Ocena cyfrowa	Cumulative Grade Point Average (CGPA)	Klasa dyplomu
70% - 100%	A	5	4.40 – 5.00	First Class
60% - 69%	B	4	3.50 – 4.49	2nd Class Upper
50% - 59%	C	3	2.40 – 3.49	2nd Class Lower
45% - 49%	D	2	1.50 – 2.39	3rd Class
40% - 44%	E	1	1.49 – 0	Fail
0% - 39%	F	0	0	Fail

Tabela 1: Standardowa skala ocen.

Skala ocen stosowana przy National Diploma i Higher National Diploma została przedstawiona w tabeli poniżej. Skala ocen zwykle opisana jest w transkrypcie.

Ocena	Opis
3.50 – 4.00	Distinction
3.00 – 3.49	Upper Credit
2.50 – 2.99	Lower Credit
2.00 – 2.49	Pass
1.00 – 1.99	Fail

Tabela 2: Skala ocen odnosząca się do National Diploma i Higher National Diploma.

Kolejna tabela przedstawia skalę ocen, która odnosi się do Senior School Certificate (NECO) oraz West African Senior School Certificate (WAEC).

Ocena	Wynik	Opis
A1	75% - 100%	Excellent
B2	70% - 74.9%	Very good
B3	65% - 69.9%	Good
C4	60% - 64.9%	Credit
C5	55% - 59.9%	
C6	50% - 54.9%	
D7	40% - 49.9%	Pass
E8	35% - 39.9%	
F9	0 – 34.9%	Fail

Tabela 3: Skala ocen odnosząca się do Senior School Certificate (NECO) oraz West African Senior School Certificate (WAEC).

Lista uczelni

Lista uznanych uniwersytetów działających w systemie szkolnictwa wyższego Nigerii, dostępna jest na stronie internetowej National Universities Commission: <http://nuc.edu.ng/> w zakładce „Nigerian universities”.

Lista uznanych nigeryjskich szkół wyższych zawodowych typu nieuniwersyteckiego dostępna jest na stronie National Board for Technical Education (NBTE): <https://net.nbte.gov.ng/> w zakładce „TVET institutions”.

Tabela ewaluacyjna nigeryjskich dyplomów

Nazwa dyplomu/kwalifikacji	Uznanie dyplomu w celu kontynuacji kształcenia w Polsce	Uznanie w innych celach
Nigeria Certificate of Education	Możliwość zaliczenia okresu studiów na poczet studiów pierwszego stopnia.	Brak odpowiednika w polskim systemie edukacji.
National Diploma		
Higher National Diploma		
Bachelor (średnia poniżej 3.0)	Możliwość zaliczenia okresu studiów na poczet <u>studiów pierwszego stopnia.</u>	Nostryfikacja
Postgraduate Diploma	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia i studiach podyplomowych.	Brak odpowiednika w polskim systemie edukacji.
Bachelor (średnia minimum 3.0)	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia i studiach podyplomowych.	Nostryfikacja
Doctor (np. Doctor of Veterinary Medicine)	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia i studiach podyplomowych. Możliwość zaliczenia okresu studiów na poczet studiów jednolitych na tym samym kierunku.	Brak odpowiednika w polskim systemie edukacji.
Master (średnia poniżej 3.5)	Możliwość zaliczenia okresu studiów na poczet <u>studiów drugiego stopnia.</u>	Nostryfikacja
Master (średnia minimum 3.5)	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, studiach podyplomowych, w szkole doktorskiej oraz ubiegania się o nadanie stopnia doktora.	Nostryfikacja
Master of Philosophy		
Doctor of Philosophy (PhD)	Nostryfikacja	Nostryfikacja

Wydawane dyplomy

W Nigerii nie ma określonych w przepisach wzorów dyplomów. Każda uczelnia wydaje dyplomy o własnym wzorze. Dyplomy są wydawane w języku angielskim.

Dyplomy w Nigerii często wydawane są z opóźnieniem. Absolwenci otrzymują tymczasowe dokumenty potwierdzające ukończenie studiów. Dokumenty te mogą nosić różne nazwy np. *provisional certificate*, *statement of results*. Ważne, aby zawierały one informacje o ukończeniu studiów i uzyskaniu tytułu zawodowego. Wraz z tymczasowym dokumentem potwierdzającym ukończenie studiów wydawany jest transkrypt.